

Dekle iz vasi

*Ne ogleduj me tako, gospod,
jaz nisem gospodična iz mesta,
ni pudran obraz moj, ne šminkana*

*Jaz sem le deklica iz vasi.
Žuljave, glej, so moje dlani,
sonce pa zdravo mi barva obraz.
Kodrov umetnih moj fant ne trpi,
spoštuje le kito spletenih las.*

*Prstanov dragih ne nosim na roki,
ker je moj ženin le fant iz vasi
in ne kupuje mi takih stvari.
Prstan podaril mi bo le k poroki.
Jaz sem le deklica iz vasi.
Moje kraljestvo je polje zoreče,
godbo mi sladko gozd temni šepče,
ljubim sprehode čez cvetne ravni,
ker sem le deklica iz vasi.*

Anka Salmič
(kmečko dekle).

POZVAČINA

(Prekmurski običaj.)

Krasno zimsko popoldne. Severni veter počasi ponehuje in januarsko sonce sije na zasneženo ravan, da blešči sneg, kakor bi bili posejani po njem žlahtni biseri.

Zvončki in kraguljčki, obešeni na vratu konj, ki dirjajo živo s sanmi po ugodnih sanikih po cestah, cingljajo in se slišijo daleč preko prekmurske ravnine.

S prijateljem stopava po ozki sneženi stezi na glavno cesto, ki se vije proti Dobrovniku mimo Filovskih in Strehovskih goric.

Ko stopiva na cesto, zaslišiva nenadoma pisk piščali iz daljave. Prisluhneva.

»Pozvačin je,« pripomni prijatelj.

»Res, on je. Gotovo je krasno nališpan. Takih nimajo nikjer ne na Štajerskem ne na Kranjskem,« rečem prijatelju in podvizava korake.

Izza ovinka se prikaže pozvačin. Za njim drugi.

»Dva sta, celo dva,« rečem prijatelju. »Zdaj bova zopet nekaj doživela.«

»Če nama bo ponujal eden ali drugi bučko, se ne smeš prenačati,« mi reče prijatelj in se zadovoljno zasmije. »Pozvačini so navihani. Vsak ima dve bučki: v eni proso, v drugi vino. Preden nagneš bučko, jo moraš potresti. Če je v njej vino, te ne bo pozvačin začel ježati z leseno sekuro, ki je na glavi previta z ježevo kožo. Če ne paziš, te lahko z ježevimi bodicami pošteno znabode.«

Približujeva se pozvačinoma, ki piskata na piščali in zvončki, pritrjeni na škornje na vrhu, zvonijo ubrano.

Srečava ju pri jarku. Pozvačina obstaneta.

»Dober dan, dober dan!« začneta in mahata s sekirami.

»Sta žejna, gospoda, kaj?« pripomni eden.

»Hm! Ne izprašuj, prijatelj pozvačin!« reče prijatelj.

Pozvačina ponudita bučke in nagneva oba, prijatelj in jaz. Žlahtna kapljica nama tekne; kako bi ne, saj je človek žejen, če hodi po sneženi cesti.

»Odkod pa?« vprašam dobrotnika pozvačina.

»Odkod? Iz dežele naše. No pa nič zato. Vabila za „gostiivanje“ raznašam. Nevesta in ženin ne moreta dočakati dneva poroke. Imata že toliko jedi in vsega, da se moram podvizati.«

Drugi pozvačin pripomni: »Mi imamo v svoji vasi res pravi božji blagoslov.«

In pozvačina začneta dvogovor:

»Prijatelji moji imajo ugrabljeno sinico, ki jo devet bab že tri dni skubi, in s tem perjem bomo nastlali okrog hiše, da se ne bi kdo udaril, če bi padel.«

»Mi imamo pa čudo dosti mesa. Enega bika smo zredili. Privezanega smo imeli na eni sami rženi bilki. Teга bika smo ubili.«

»Imamo jajca, ki tehtajo po tri cente.«

»Ustrelili smo v dobrovniškem logu prašiča in ko smo ga peljali preko dobrovniškega pašnika, so kolesa rezala tako globoke brazde, da se še sedaj pozna, ko je sneg. Sala je imel toliko, da nismo vedeli, kam bi ga dali. Tedaj je prišla deklina, ga spravila v predpasnik, odnesla na podstrešje in ga shranila v lešnjekovo lupino. In prišla je mravlja, Bog ve, odkod se je vzela zdaj pozimi, in ga pojedla.«

»Slanino smo obesili za sleme, da je gozevka ni mogla držati in se je pretrgala. Slanina je padla na lesen pod in ga podrla. In tedaj je tam bila pajčevina na vso srečo in na njej obvisela; komaj jo je zadržala, sicer bi se pogreznila v zemljo.«

»Če bi pa nam zmanjkalo mesa, smo se pobrigali za nadomestek. Poslali smo ciganskega otroka na suhi brod lovit ribe.«

»Mi smo pa poslali v goščavo tri jagre streljat divjačino; eden je slep, drugi šepav, tretji brez roke. Slepi jo bo streljal, brez roke lovil, šepavi pa nosil.«

»Našim gostom na „gostiivanji“ se ne bo slabo godilo, ker bomo imeli hrane zadosti. Raba je pogorela; pečene ribe pa vozijo zdaj kar z vozovi k nam, ker bomo v nedeljo imeli ribe.«

»Če vozite pečene ribe, je lepo. Mi smo pa poslali na lov dvajset lovcev in so tako streljali, da je padla lisica, lisica na zajca, zajec na srno, srna na jelena, jelen na volka, volk na prašiča, prašič na bika, bik na kozo, koza na ovco, ovca pa v skledo. Tako bomo imeli mnogo slastne jedače.«

Pozvačina končata. Tedaj eden privleče iz nedrij zemljevid, kjer ima zarisane svoje postojanke.

»Tu sem glejta, gospoda!« nama reče. »Povejta mi, ali sem jaz in moj tovariš pozvačin na pravi poti?«

»Ne vem,« mu vpadem vmes. »Pravil si, da tvoji vozijo pečene ribe in Rabe, potem si zašel.«

»Ni res! Moja pot je prava. Kaj bi hodil preko goric, ko je v dolini že dosti snega. Kaj šele v goricah!«

Drugi pozvačin doda: »Če bi ne bilo zime, bi ne bilo mraza!«

Tedaj pride po saniku deček. S strahom opazuje nas štiri in se počasi premika na robu sanika.

»Odkod, Matjašek?« ga vpraša pozvačin z zemljevidom.

»Hodil sem k telici. Domov grem.«

Pozvačina zapiskata v piščali in dvigneta leseni sekiri. Deček zdirja, da ga ne bi nihče došel.

»Škoda, da je skočil Matjašek, bi mu pogladil brke,« reče drugi pozvačin.

Pozvačina ponudita še enkrat svoje bučke. Nato se poslavljata.

»Moram naprej!« pravi prvi. »Še tri plote, šest cest in devet oken moram danes izmeriti.«

»Jaz pa šest osekov ob vodnjakih,« pripomni drugi. Podvizati se moram.«

Pozvačina odhajata. Umetne rože trepetajo na glavah, pisane plahte okrog života jima bleščijo v nagibajočem se soncu. Piščali done monotono in vmes zvonijo zvonci na nogah.

Fr. Horvat.